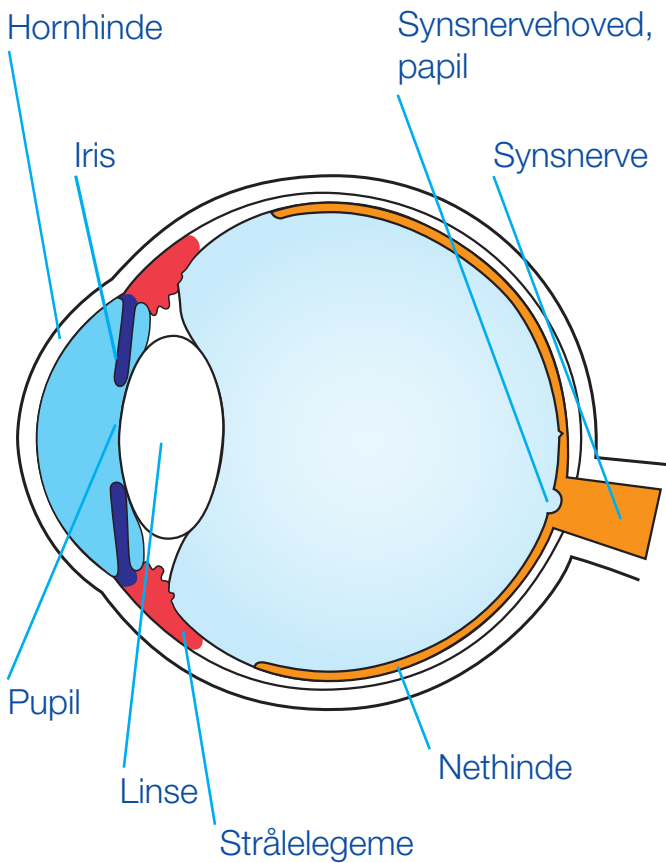

Godt at vide om glaukom

EN GUIDE TIL
BEHANDLING AF GLAUKOM

Indholdsfortegnelse

Hvad er glaukom?	4
Forskellige former for glaukom.....	5
Risikofaktorer for glaukom	6
Hvorfor får man forhøjet tryk i øjet?	7
Sådan stilles diagnosen glaukom.....	8
Mikroskopiundersøgelse af øjet.....	8,9
Måling af øjentrykket.....	10
Synsfeltundersøgelse.....	10,11
Billeddiagnostik af nethindens nervefiberlag	12
Behandlingsalternativer ved glaukom.....	12
Fordele ved øjendråber uden konserveringsmiddel	13
Dråbestøtte	14
Husk.....	15

Hvad er glaukom?

Glaukom (grøn stær) er den mest almindelige årsag til permanent synsnedsættelse. Glaukom dækker over en gruppe sygdomme, der forårsager progressiv skade på synsnerven på øjenbaggrunden, hvilket på sin side medfører forværring af synsfeltet. Det er synsnervens opgave at overføre synsindtryk fra øjnene til hjernen.

Hos personer med glaukom skrider synsnerveskaden normalt langsomt frem, og synsfeltet mindskes med tiden.

Synsnerveskaden giver ingen smerter, og man mærker normalt ingen påvirkning af synsfeltet i sygdommens tidlige stadie.

Når synsfeltudfald er konstateret, kan glaukomet allerede være meget fremskredent. Det er normalt, at man først får sygdommen i det ene øje og så i det andet øje et stykke tid efter.

Ubehandlet glaukom kan medføre svær synsnedsættelse eller endda blindhed.

Forskellige former for glaukom

Der findes forskellige typer glaukom. Den mest almindelige form for glaukom er **primært åbenvinklet glaukom** og rammer normalt ældre personer. Denne sygdom er ofte forbundet med forhøjet tryk i øjet. Forhøjet øjentryk medfører dog ikke altid glaukomskeer.

Hvis synsnerven beskadiges, selvom øjentrykket er normalt, er der tale om **normaltryksglaukom**.

Hvis en anden sygdom eller øjenskerade er skyld i det forhøjede øjentryk og skader på synsnervehovedet, er der tale om **sekundært glaukom**.

Medfødt glaukom er en sygdom, der konstateres umiddelbart efter fødslen eller kort tid efter. Medfødt glaukom er forholdsvis ualmindeligt.

Snævervinklet glaukom kaldes også akut glaukom, fordi trykket i øjet er steget på kort tid.

Risikofaktorer for glaukom

FORHØJET ØJENTRYK

Årsagerne til glaukom er stadig ikke så kendte, men forhøjet tryk i øjet er den vigtigste risikofaktor. Øjet skal bruge et vist tryk for at beholde den rigtige form og fungere godt. Forhøjet øjentryk er ofte, men dog ikke altid, skyld i, at synsnerven beskadiges.

ALDER

Glaukom er mest almindeligt hos personer over 60 år. Sygdommen er ikke almindelig hos personer under 50 år. Risikoen for glaukom fordobles i takt med hvert årti i livet.

GLAUKOM I FAMILIEN

Hvis en nær slægtning (førsteledsslægtning, altså forældre eller søskende) har glaukom, er risikoen for at få glaukom 3 til 9 gange større end ellers.

NÆRSYNETHED

Nærsynede har 2 til 4 gange større risiko for at få glaukom end andre mennesker.

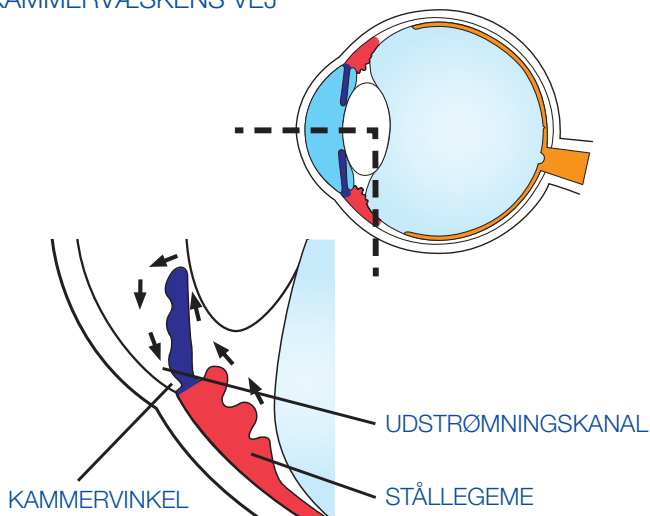
PSEUDOEKSFOLIATIVT SYNDROM (AFSKALNING PÅ LINSEN)

Syndromet medfører, at der opstår en grålig afskalning inde i øjet på linsens overflade, som kan påvises af en øjenlæge ved hjælp af mikroskop.

Hvorfor får man forhøjet tryk i øjet?

Et forhøjet øjentryk kan skyldes, at kammervæsken (en gennemsigtig væske, der giver næring til øjet) ikke filtreres ud på normal vis. Kammervæsken, der dannes i øjets stållegeme, løber mellem linsen og iris (regnbuehinden) og forlader derefter øjet gennem udstrømningskanaler i kammervinklen. Når kammervæsken har svært ved at passere ud igennem disse kanaler, bliver den liggende og medfører stigning af trykket i øjet.

KAMMERVÆSKENS VEJ

Sådan stilles diagnosen glaukom

Forekomst af glaukom udredes ved en øjenundersøgelse

Undersøgelsen består normalt af følgende:

- mikroskopiundersøgelse af øjet
- måling af øjentrykket
- synsfeltundersøgelse

Alt efter øjenlægens vurdering kan følgende undersøgelser også være aktuelle:

- billeddiagnostisk undersøgelse af synsnerve og nethinde

Mikroskopiundersøgelse af øjet

Lægen undersøger øjets indre struktur, først og fremmest synsnerven. Undersøgelsen foregår i dunkel belysning. Ved behov bruger lægen pupiludvidende øjendråber. Lægen kan se, om der er glaukom-relaterede skader på synsnerven.

Måling af øjentrykket

Ved denne undersøgelse måler man det indvendige tryk i øjet. Et normalt øjentryk er som regel 10-21 millimeter kviksølv (mmHg).

Hos personer med glaukom er øjentrykket ofte højere, men kan også være ganske normalt. Kun at måle øjentrykket er ikke en fyldestgørende undersøgelse til diagnosticering af glaukom.

Synsfeltundersøgelse

Ved en synsfeltundersøgelse måler man synsfeltets omfang. Man kortlægger synsfeltet for et øje ad gangen.

Den, der undersøges, kigger ind i et skålformet apparat og retter blikket mod et mærke i midten. Derefter tændes der små lyspunkter i forskellige dele af apparatet. Hver gang, man ser et lyspunkt, skal man trykke på en knap, så computeren registrerer, om man har reageret.

Testresultatet viser, om der er områder i synsfeltet, der mangler syn. Synsfeltudfald i synsfeltets kanter er ofte et tidligt tegn på glaukom.

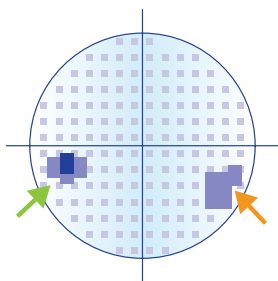
Med regelmæssige synsfeltundersøgelser kan man også kontrollere, om den medicinske behandling af glaukom bremser udbredelsen af et synsfeltudfald.

Skematisk afbildning af synsfeltets omfang

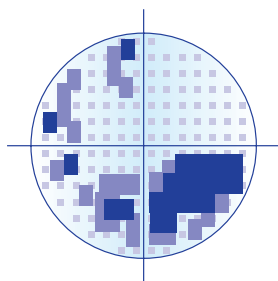

Automatisk perimetri

Et næsten normalt resultat af synsfeltundersøgelsen:

Normal blind plet (grøn pil), svarende til synsnervehovedet, og begyndende glaukomskeade (orange pil).

Resultatet af en synsfeltundersøgelse af samme øje 10 år senere:

Glaukomskeaderne er langt fremskredne.

Billeddiagnostik af nethindens nervefiberlag

Skader på synsnerven og nethinden, som er tidlige fund ved glaukom, kan konstateres ved, at synsnerven og nethinden fotograferes ved hjælp af et særligt kamera, et såkaldt funduskamera. Der kan også benyttes andre billeddiagnostiske metoder.

Behandlingsalternativer ved glaukom

Glaukom kan ikke helbredes, og forandringerne af synsfeltet som følge af glaukom er varige. Sygdommen kan dog holdes under kontrol, så den ikke udvikler sig yderligere, og man kan på den måde forhindre eller bremse udviklingen af skader på synsnerven samt synsfeltudfald.

Målet for behandlingen er at sænke øjentrykket. Behandlingen indledes normalt med øjendråber.

Lægen tager stilling til, hvilken type behandling, der er egnet. I valget af behandling tages der hensyn til sygdommens art og sværhedsgrad samt patientens alder og eventuelle sygdomme.

Hvis øjendråberne ikke har den ønskede effekt, eller de giver åbenbare bivirkninger, kan andre øjendråber afprøves, eller laserbehandling eller operation kan anbefales.

Fordele ved øjendråber uden konserveringsmiddel

Selvom de fleste normalt godt kan tåle øjendråber, kan man ved langvarig behandling opleve stikken, svie, ubehag, irritation eller tørhed i øjnene. Patienter, der har gener af deres øjendråber, må drøfte det med deres læge og eventuelt skifte øjendråber. Det er vigtigt, at man tager sine øjendråber regelmæssigt, så sygdomsforløbet bremses.

Bivirkningerne kan eventuelt skyldes det konserveringsmiddel, som flasker med øjendråber indeholder. Der er brug for konserveringsmiddel for at forhindre bakterievækst, efter at flasken med øjendråber er åbnet.

Bed din læge om så vidt muligt at ordinere øjendråber uden konserveringsmiddel. Øjendråberne uden konserveringsmiddel fås i konserveringsmiddelfrie flasker eller emballeret i enkelt dosisbeholdere, som sikrer, at de er sterile.

ØJENDRÅBER UDEN KONSERVERINGSMIDDEL

Først og fremmest ved behandling af kroniske sygdomme, for eksempel øjentørhed og glaukom, bør man overveje at bruge øjendråber, der ikke indeholder konserveringsmiddel.

Dråbestøtte

Hvis du har svært ved at trykke på beholderen, kan du bruge en speciel dråbestøtte, når du tager dine øjendråber. Spørg efter en dråbestøtte på apoteket eller øjenafdelingen. Husk også at læse indlægssedlen, der ligger i pakningen, inden du bruger øjendråberne.

Husk

- Tag din medicin ifølge anvisningerne, og gå regelmæssigt til kontrol hos øjenlægen.
- Fortæl lægen, at du har glaukom og om din medicin, hvis du skal opereres eller have anden medicinsk behandling.
- Medicineringen kan normalt tilpasses, så den ikke giver gener på jobbet eller i fritiden. Det er bedst, hvis øjendråberne tages på omtrent samme tidspunkt hver dag. Tag også medicinen den dag, du skal til kontrol.
- Gennemlæs og følg altid anvisningerne i indlægssedlen om opbevaring af øjendråberne, da nogle øjendråber skal opbevares i køleskabet.
- Medicin er beregnet til personlig anvendelse.

Husk at læse hele indlægssedlen, der ligger i pakningen, inden du bruger øjendråberne.

PAS GODT PÅ DIT SYN

Det er vigtigt at bruge øjendråberne i overensstemmelse med lægens anvisninger. På den måde mindsker du risikoen for tiltagende synsfeltudfald.

Santen OY • santen.dk@santen.com • www.santen.dk

NP-GLAU-DK-0002 / MARTS 2022